

29. 1. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Škoda způsobená během přepravy na předmětu kupní smlouvy

Ustanovení § 2090 odst. 1 OZ přebírá v pozměněné podobě pravidlo o povinnosti prodávajícího umožnit kupujícímu uplatnit práva z přepravní smlouvy, které se vyskytovalo již v § 412 odst. 1 ObchZ. Zmiňovanému ustanovení obchodního zákoníku nebyla věnována velká pozornost a nejinak je tomu prozatím i v případě nového zákoníku občanského. Jak však bude naznačeno v tomto příspěvku, ačkoli se obě ustanovení od sebe příliš neliší, jsou zasazeny do odlišného právního rámce a § 2090 odst. 1 OZ si pozornost zaslouží.

GLATZOVA & Co.
Advokátní kancelář - Law firm

Představme si následující případ. Smluvní strany (podnikatelé) uzavřou kupní smlouvu, podle které má prodávající povinnost odeslat předmět koupě a kupující má nabýt vlastnické právo až při převzetí věci nebo později. Prodávající za účelem odeslání věci uzavře přepravní smlouvu s dopravcem. Během přepravy věci dojde k jejímu zničení, které způsobil z nedbalosti dopravce. Kupující si tak musí nejen obstarat věc novou, ale současně utrpí ušlý zisk, neboť nemohl předmět koupě po původně předpokládanou dobu užívat. Jaká práva a vůči komu může uplatnit?

V režimu občanského zákoníku z roku 1964 a zákoníku obchodního by se kupující mohl mimo jiné dovolat porušení smlouvy uzavřené mezi přepravcem a prodávajícím.[1] Jelikož nový občanský zákoník staví důraz na zásadě, že smlouva působí pouze mezi jejími stranami, dovolání se porušení smluvní povinnosti třetí osobou již zásadně možné není.[2] Za této situace se ocitá kupující na první pohled

v nezávaděníhodné situaci. Prodávající svoje povinnosti z kupní smlouvy, nebylo-li ujednáno jinak, splnil předáním věci dopravci a po kupujícím může požadovat zaplacení kupní ceny (§2123 odst. 1 ve spojení s § 2125 odst. 1 OZ). Prodávajícímu tak žádná škoda nevznikla, byť byl v době zničení věci jejím vlastníkem. Kupující je na druhé straně povinen zaplatit kupní cenu. Jelikož však ten v době zničení předmětu koupě nebyl jeho vlastníkem, nebylo zasaženo do jeho absolutního práva ve smyslu § 2910 věta první OZ. Škoda, která mu vznikla, představuje tzv. prostou majetkovou škodu (*reine Vermögensschaden, pure economic loss*). Jak plyne z § 2910 OZ, nebude její nahrazování v deliktním právu pravidlem a naznačený případ není výjimkou. Kupující není spolukontrahentem přepravní smlouvy, a proto mu nesvědčí ani smluvní právo na náhradu škody vůči přepravci dle § 2913 OZ. Je tedy způsob, jak se může domoci náhrady?

Právě na tomto místě nabývá na důležitosti § 2090 odst. 1 OZ. Ustanovení uvádí, že „*má-li prodávající věc odeslat, odevzdá věc kupujícímu předáním prvním dopravci k přepravě pro kupujícího a umožní kupujícímu uplatnit práva z přepravní smlouvy vůči dopravci.*“ Zákonodárce tedy reflektuje shora naznačený přesun rizika vzniku škody a povazuje prodávajícího, aby umožnil kupujícímu uplatnit práva z přepravní smlouvy. To však neznamená, že by zákon řešil všechny možné

problémy kupujícího.

Povinnost umožnit uplatnit práva z přepravní smlouvy

Předně z předmětného ustanovení jasně plyne, že kupující nemůže uplatnit práva z přepravní smlouvy bez dalšího, ale prodávajícímu mu to musí „umožnit“. Lze tedy doporučit, aby kupující trval na zmocnění k uplatnění práv z přepravní smlouvy prodávajícím již v samotné kupní smlouvě. Nebude pak muset spoléhat na to, že v případě poškození přepravované věci mu prodávající práva z přepravní smlouvy umožní uplatnit. Aby bylo dosaženo požadované jistoty, mělo by být takové zmocnění konstruováno jako zmocnění neodvolatelné ve smyslu § 442 OZ. Možné je rovněž postoupení budoucích práv za přepravcem, byť se o postoupení stricto sensu nejedná.

Kolize ustanovení o kupní smlouvě a smlouvě přepravní?

Ve zdánlivé kolizi se nachází komentované ustanovení kupní smlouvy ve vztahu k § 2561 OZ. V něm čteme: *„Příjemce zásilky určený ve smlouvě nabývá práva ze smlouvy, požádá-li o vydání zásilky po jejím dojití do místa určení, popřípadě po uplynutí doby, kdy zásilka měla do místa určení dojít. Tím okamžikem přechází na příjemce i právo na náhradu škody na zásilce.“*

Ke střetu citovaných ustanovení však podle mého názoru nedochází, resp. pravidla lze aplikovat vedle sebe. Ustanovení přepravní smlouvy pokrývá pouze škodu, která vznikne na zásilce, tedy typicky škodu spočívající v jejím poškození nebo zničení. Domnívám se, že jiné složky škody však nejsou předmětem přechodu práva dle §2561 OZ.[3] Pokud tedy škoda kupujícího spočívá například v ušlém zisku, nebude se moci příjemce (kupující) § 2561 OZ dovolat. Na druhé straně, z dikce zákona vyplývá, že právo na náhradu škody na zásilce přechází ex lege a kupující nemusí spoléhat na to, že mu prodávající jako odesílatel umožní práva z přepravní smlouvy uplatnit.

Závěr

Ze shora uvedeného plyne, že kupujícímu by neměl být lhostejný obsah přepravní smlouvy uzavřené mezi prodávajícím (jako odesílatelem) a dopravcem. Lze proto jen doporučit, aby kupující s prodávajícím předjednal alespoň základní parametry přepravní smlouvy. Pokud je poté prodávající s dopravcem nesjedná, porušil prvně jmenovaný povinnost vůči kupujícímu a ten může vůči němu uplatnit kontraktní právo na náhradu škody.

Jan Flidr,
odborný právní asistent

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5

110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

[1] Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1417/2006 ze dne 29. srpna 2008 nebo rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 1558/2010 ze dne 27. března 2012

[2] Výjimku z tohoto pravidla nalezneme v § 2913 odst. 1 OZ, kde se zákonodárce rozhodl výslovně upravit tzv. smlouvu s ochrannými účinky ve prospěch osoby (Vertrag mit Schutzwirkung zugunsten Dritter). Jak však plyne i z důvodové zprávy, je třeba vykládat tuto výjimku velmi úzce, když například jako jednu z podmínek práva třetí osoby dovolat se porušení (cizí) smlouvy se uvádí zájem druhé strany na ochraně třetího nebo blízký vztah (srov. Konsolidovanou verzi důvodové zprávy na str. 570). Ani jedna z uvedených podmínek nebude podle mého názoru mezi smluvními partnery zpravidla naplněna.

[3] K odlišnému názoru srov. T. Horáček in Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 78

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)